

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

16 päivänä toukokuuta 2019*

Julkiset palveluhankinnat – Tarjouspyyntömenettely – Palvelujen tarjoamista koskeva puitesopimus – Euroopan unionin ulkomaanapua saaville kolmansille maille tarjottavat palvelut – Tarjoajan tarjouksen hylkääminen ja muiden tarjoajien valinta sopimuspuoliksi – Tarjoajaan kohdistuvaa ammatin harjoittamiseen liittyvää vakavaa virhettä koskevat väitteet – Sellaisen lainvoimaisen tuomion tai lopullisen hallinnollisen päätöksen puuttuminen, jossa todetaan ammatin harjoittamiseen liittyvä vakava virhe – Asian saattamista varainhoitoasetuksen 108 artiklassa tarkoitetun tutkintaelimen käsiteltäväksi koskevat edellytykset – Poikkeuksellisen edulliset tarjoukset – Perusteluvollisuus – Hankintaviranomaisen kanteen nostamisen jälkeen lähettämän kirjeen huomioon ottaminen – Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin – Tarjouskilpailun ratkaisua koskevaan muutoksenhakuun sovellettava odotusaika – Yhdenvertainen kohtelu – Syrjintäkiellon periaate – Varainhoitoasetuksen 105 a, 106, 108, 113 ja 118 artikla – Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu

Asiassa T-228/18,

Transtec, kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajinaan asianajajat L. Levi ja N. Flandin,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään A. Aresu ja J. Estrada de Solà,

vastaajana,

jossa yhtäältä SEUT 263 artiklan perusteella vaaditaan kumoamaan 26.3.2018 tehty komission päätös, jolla hylättiin kantajan johtaman yhteenliittymän tarjous osa-alueesta nro 3 tarjouskilpailussa EuropeAid/138778/DH/SER/Multi, jonka otsikkona on ”Puitesopimus vuoden 2018 ulkoisen avun toteutusta varten (FWC SIEA 2018) 2017/S”, ja tehtiin sopimus muiden tarjoajien kanssa, ja toisaalta SEUT 268 perusteella vaaditaan korvaamaan vahinko, jota kantajalle on sen mukaan aiheutunut tämän hylkäämisen vuoksi,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja S. Gervasoni sekä tuomarit L. Madise ja R. da Silva Passos (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies M. Marescaux,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 13.2.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion¹

Asian tausta

[– –]

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 18 Kantaja nosti käsiteltävänä olevan kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 5.4.2018 jättämällään kannekirjelmällä, jonka liitteenä oli erillinen asiakirja, joka koski tiettyjen tietojen poistamista yleisön saatavilta.
- 19 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon samana päivänä toimitetussa erillisessä asiakirjassa, joka kirjattiin viitteellä T-228/18 R, kantaja esitti SEUT 278 ja 279 artiklan nojalla välimiinoitamispyynnön, jossa se lähinnä vaati, että unionin yleisen tuomioistuimen presidentti lykkää riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanoa tai toissijaisesti velvoittaa komission sisällyttämään kantajan yhdessä sen johtaman yhteenliittymän kanssa osa-alueelle nro 3 hyväksytyjen tarjoajien joukkoon.
- 20 Unionin yleisen tuomioistuimen presidentti hylkäsi välimiinoitamispyynnön 17.5.2018 antamallaan määräyksellä *Transtec v. komissio* (T-228/18 R, ei julkaistu, EU:T:2018:281) ja määräsi, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin. Tämän määräyksen jälkeen komissio aloitti menettelyn kymmenen osa-alueella nro 3 koskevan puitesopimuksen allekirjoittamiseksi.
- 21 Kantaja oli tällä välin 26.4.2018 päivätyllä kirjeellä esittänyt uuden perusteen ja pyytänyt saada esittää näyttöä unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklan 1 kohdan ja 85 artiklan 3 kohdan nojalla. Se oli samana päivänä erillisellä asiakirjalla esittänyt unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 66 artiklan mukaisesti pyynnön siitä, ettei 26.4.2018 päivätyyn kirjeen liitteinä olleiden tiettyjen asiakirjojen sisältöä esitetä käsiteltävää asiaa koskevissa asiakirjoissa, joihin yleisöllä on mahdollisuus tutustua.
- 22 Komissio toimitti 18.6.2018 vastineensa, jossa se esitti myös huomautuksensa kantajan tekemästä pyynnöstä saada esittää näyttöä ja esittämästä uudesta perusteesta.
- 23 Kantaja toimitti vastauksensa 4.9.2018.
- 24 Komissio toimitti vastauksensa 17.10.2018.
- 25 Unionin yleinen tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin ehdotuksesta aloittaa asian suullisen käsittelyn.
- 26 Asianosaisten suulliset lausumat ja niiden unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamat vastaukset kuultiin 13.2.2019 pidetyssä istunnossa.
- 27 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen
 - määrää prosessinjohtotoimina toimittamaan tiettyjä asiakirjoja
 - velvoittaa komission maksamaan vahingonkorvausta sille aiheutuneesta vahingosta

¹ Tästä tuomiosta on otettu tähän vain kohdat, joiden julkaisemista unionin yleinen tuomioistuin pitää aiheellisena.

- velvoittaa komission korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.
- 28 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kumoamiskanteen
 - hylkää vahingonkorvausvaatimuksen, jos se pitää sitä liitännäistoimena, tai jättää sen tutkimatta, jos se pitää sitä itsenäisenä toimena
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut välitoimimenettelystä aiheutuneet kulut mukaan lukien.
- 29 Komissio katsoo lisäksi, ettei prosessinjohtotoimia koskevasta pyynnöstä ole enää tarpeen lausua, koska sillä on sama kohde kuin 27.3.2018 päivätyllä kirjeellä, johon vastattiin 13.4.2018 päivätyllä kirjeellä.

Oikeudellinen arviointi

[– –]

Asiakysymys

Kumoamisvaatimukset

[– –]

– Ensimmäinen kanneperuste

- 42 Kantaja katsoo, että komissio on jättänyt huomiotta varainhoitoasetuksen 106 artiklan 2 kohdan ja tarjoajille annettujen ohjeiden 4 kohdan, jossa viitataan Euroopan unionin ulkoisten toimien sopimusmenettelyä koskevan käytännön oppaan 2.3.3 kohtaan, jonka säännökset ovat samankaltaisia kuin varainhoitoasetuksen 106 artiklan 2 kohta, koska komissio ei sulkenut pois yhtä valittua tarjoajaa. Kantaja toteaa, että jos hankintaviranomaiselle ilmoitetaan tarjouspyyntömenettelyn aikana tarjoajan väitetystä ammatin harjoittamiseen liittyvästä vakavasta virheestä, sen on varmistettava tätä koskevat tiedot, ja jos tämä vakava virhe osoitetaan oikeudellisesti riittävällä tavalla, suljettava kyseinen tarjoaja menettelyn ulkopuolelle.
- 43 Käsiteltävässä asiassa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat moittineet kyseessä olevaa valittua yritystä ”varojen väärinkäytöstä ja kyseenalaisista julkisia hankintoja koskevista sopimuksista”.
- 44 Kantaja esittää väitteidensä tueksi kolme komissiolle toimittamaansa asiakirjaa eli otteen Department for International Developmentin (DFID, kansainvälisen kehityksen ministeriö, Yhdistynyt kuningaskunta) mediaryhmän blogista ja kaksi ministeriöiden Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin jäsenten esittämiin kysymyksiin antamaa vastausta, joista ilmeni, etteivät DFID sekä Foreign and Commonwealth Office (FCO, ulko- ja kansainyhteisöasiain ministeriö) ole enää tehneet uusia sopimuksia kyseisen valitun yrityksen kanssa. Näiden asiakirjojen sisältämien tietojen ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten suorittaman tutkimuksen perusteella Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset eivät olisi vuonna 2017 tehneet kyseisen yrityksen kanssa enää uutta sopimusta.

- 45 Kantaja väittää, että edellä 44 kohdassa mainituista asiakirjoista ilmenee, että täyttäessään tarjouspyyntöasiakirjoihin sisältyneen valaehtoista vakuutusta koskevan lomakkeen, joka liittyi poissulkemis- ja valintaperusteisiin ja josta määrättiin tarjoajille annettujen ohjeiden 4 kohdassa, kyseessä oleva valittu yritys ei maininnut, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat esittäneet sitä vastaan syytöksiä. Tämä mainitsematta jättäminen voi olla harhaanjohtava lausunto, joten komissio on kantajan mukaan rikkonut tarjoajille annettujen ohjeiden 4 kohtaa ja varainhoitoasetuksen 106 artiklaa, kun se hyväksyi kyseisen tarjoajan valahtoisen vakuutuksen eikä sulkenut konsortiota, johon kyseinen yritys kuului, pois markkinoilta.
- 46 Komissio kiistää tämän kantajan väitteen.
- 47 Ensinnäkin on muistutettava, että varainhoitoasetuksen 106 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan ”hankintaviranomaisen on suljettava taloudellinen toimija tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien hankintamenettelyjen ulkopuolelle, – – kun lainvoimaisessa tuomiossa tai lopullisessa hallinnollisessa päätöksessä on todettu, että talouden toimija on syyllistynyt ammatin harjoittamiseen liittyvään vakavaan virheeseen rikkomalla sovellettavia lakeja tai määräyksiä tai talouden toimijan harjoittaman ammatin eettisiä sääntöjä tai osallistumalla mihin tahansa muuhun virheelliseen toimintaan, joka vahingoittaa talouden toimijan ammatillista uskottavuutta, jos kyseinen toiminta osoittaa vilpillistä aikomusta tai vakavaa laiminlyöntiä”.
- 48 Käsiteltävässä asiassa asianosaiset myönsivät istunnossa, ettei kyseisen hankintamenettelyn aikaan ollut olemassa mitään varainhoitoasetuksen 106 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua lopullista tuomiota tai lopullista hallinnollista päätöstä, joka koski kyseessä olevaa valittua yritystä.
- 49 Toiseksi varainhoitoasetuksen 106 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa täsmennetään, että ”jos lainvoimaista tuomiota ei ole annettu tai lopullista hallinnollista päätöstä ei ole tehty 1 kohdan c – – alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa – –, hankintaviranomaisen on suljettava talouden toimija menettelyn ulkopuolelle [mainitussa alakohdassa] tarkoitettun toiminnan alustavan oikeudellisen arvioinnin perusteella ottaen huomioon 108 artiklassa tarkoitettun tutkintaelimen suosituksessa todetut tosiseikat tai siihen sisältyvät muut havainnot”.
- 50 Varainhoitoasetuksen 108 artiklassa tarkoitettun ”varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän” osalta tässä yhteydessä on syytä palauttaa mieleen varainhoitoasetuksen 105 a artiklan, jonka otsikko on ”Unionin taloudellisten etujen suojaaminen riskien havaitsemisen ja hallinnollisten seuraamusten määräämisen kautta”, sanamuoto.
- 51 Varainhoitoasetuksen 105 a artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että ”unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi komissio perustaa varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän ja vastaa sen toiminnasta”. Varainhoitoasetuksen 105 a artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan järjestelmän tavoitteena on edistää ”a) unionin taloudellisia etuja uhkaavien riskien varhaista havaitsemista” ja ”b) sellaisen talouden toimijan poissulkemista, joka on jossakin 106 artiklan 1 kohdassa luetelluista poissulkemistilanteista”. Varainhoitoasetuksen 105 a artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että ”– – 106 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa hankintaviranomainen saattaa asian 108 artiklassa tarkoitettun tutkintaelimen käsiteltäväksi kyseisten tilanteiden keskitetyn arvioinnin varmistamiseksi” ja että ”näissä tapauksissa hankintaviranomainen tekee päätöksensä alustavan oikeudellisen arvioinnin perusteella ottaen huomioon tutkintaelimen antaman suosituksen”.
- 52 Tarkasteltaessa asian saattamista varainhoitoasetuksen 108 artiklassa tarkoitettun tutkintaelimen käsiteltäväksi kyseisen säännöksen 2 kohdan b ja c alakohdasta ilmenee, että kun on kysymys epäilyistä ammatin harjoittamiseen liittyvästä vakavasta virheestä, sääntöjenvastaisuudesta, petoksesta, korruptiosta tai vakavasta sopimusrikkomuksesta, saman asetuksen 105 a artiklan 1 kohdan

a alakohdassa tarkoitettujen, unionin taloudellisia etuja uhkaavien riskien varhaisen havaitsemisen on perustuttava tietoihin, jotka komissiolle toimittaa komission, komission perustaman unionin toimiston tai toimeenpanoviraston tulojen ja menojen hyväksyjä taikka unionin toimielin, toimisto tai virasto.

- 53 Kaikista edellä mainituista säännöksistä seuraa, että jos tarjoajaa koskevaa lainvoimaista tuomiota ei ole annettu tai sitä koskevaa lopullista hallinnollista päätöstä ei ole tehty, hankintaviranomaisen on, jos sillä on riittäviä todisteita sen oletettavan vahvistamiseksi, että kyseinen tarjoaja on syyllistynyt erityisesti ammatin harjoittamiseen liittyvään vakavaan virheeseen, saatettava asia 108 artiklassa tarkoitettua tutkintaelimen käsiteltäväksi, jotta tämä voi antaa suosituksen, joka tarvittaessa sisältää riidanalaisten tosiseikkojen alustavan oikeudellisen arvioinnin.
- 54 Toisin kuin komissio esitti istunnossa, asian saattaminen varainhoitoasetuksen 108 artiklassa tarkoitettua tutkintaelimen käsiteltäväksi saman asetuksen 106 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan perusteella ei edellytä etukäteen annettua tuomiota tai etukäteen tehtyä hallinnollista päätöstä. Varainhoitoasetuksen 105 a artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä saman asetuksen 106 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan kanssa, mukaan hankintaviranomaisen on saatettava asia kyseisen elimen käsiteltäväksi, jos tällaista tuomiota ei ole annettu tai tällaista hallinnollista päätöstä ei ole tehty, jos se toteaa, että erityisesti varainhoitoasetuksen 106 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu mahdollinen taloudellinen väärinkäyttö on omiaan aiheuttamaan kyseisen asetuksen 105 a artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettuja unionin taloudellisia etuja uhkaavia riskejä. Tämä on varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän tavoite. Ennen kuin hankintaviranomainen saattaa asian varainhoitoasetuksen 108 artiklassa tarkoitettua tutkintaelimen käsiteltäväksi, sen on kuitenkin arvioitava, onko tällainen riski olemassa, ja jos on, voiko se uhata unionin taloudellisia etuja.
- 55 Näin ollen tässä vaiheessa on varmistettava, oliko komissio hankintaviranomaisena kyseisen tapauksen olosuhteissa velvollinen saattamaan asian varainhoitoasetuksen 108 artiklassa tarkoitettua tutkintaelimen käsiteltäväksi sillä perusteella, että se saattoi katsoa, että sillä oli riittävästi todisteita siitä, että kyseisen valitun yrityksen toiminta oli omiaan muodostamaan unionin taloudellisia etuja uhkaavan ammatin harjoittamiseen liittyvän vakavan virheen, kuten kantaja lähinnä väittää.
- 56 Tältä osin asiakirjat, jotka kantaja on esittänyt osoittaakseen, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat moittineet kyseessä olevaa valittua yritystä ”varojen väärinkäytöstä ja kyseenalaisista julkisista hankintoja koskevista sopimuksista”, ja joiden katsotaan täyttävän tutkittavaksi ottamisen edellytykset, ovat edellä 44 kohdassa mainitut asiakirjat eli ote DFID:n mediaryhmän blogista ja kaksi ministeriöiden Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin jäsenten esittämiin kysymyksiin antamaa vastausta.
- 57 Yhtäältä DFID:n 4.12.2017 päiväystä DFID:n mediaryhmän blogin otteesta ilmenee, että kyseistä valittua yritystä vastaan oli esitetty joulukuussa 2016 väitteitä, joiden mukaan se on väärentänyt IDC:lle tehtyjä tarjouksia ja käyttänyt laittomasti hankittuja DFID:n asiakirjoja. Kyseisen otteen mukaan kyseinen valittu yritys on mainitusta päivästä alkaen vapaaehtoisesti vetäytynyt DFID:n toteuttamista julkisista hankintamenettelyistä. Toisaalta 13.9. ja 13.12.2017 päivätyissä ministeriöiden vastauksissa todetaan, ettei DFID ollut maaliskuun 2017 jälkeen enää tehnyt julkisia hankintoja koskevaa sopimusta kyseisen valitun yrityksen kanssa ja ettei FCO ollut tehnyt sen kanssa julkisia hankintoja koskevaa sopimusta vuoden 2017 aikana.
- 58 Kuten komissio korostaa, nämä asiakirjat liittyvät kuitenkin ainoastaan siihen, että kyseessä olevaan valittuun yritykseen oli kohdistettu Yhdistyneen kuningaskunnan julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyviä sääntöjenvastaisuuksia koskevia väitteitä, joiden alkuperää ei ole mainittu, täsmentämättä myöskään olosuhteita, joissa sääntöjenvastaisuuksia on ilmennyt.

- 59 Näin ollen kantajan ensimmäisen kanneperusteensa tueksi esittämät asiakirjat eivät riitä osoittamaan, että kyseisen valitun yrityksen toiminta oli omiaan muodostamaan unionin taloudellisia etuja uhkaavan ammatin harjoittamiseen liittyvän vakavan virheen. Tästä seuraa, ettei komissio ollut käsiteltävän asian olosuhteissa velvollinen saattamaan asiaa varainhoitoasetuksen 108 artiklassa tarkoitetun tutkintaelimen käsiteltäväksi, joten sen ei voida katsoa rikkoneen varainhoitoasetuksen 106 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa.
- 60 Kolmanneksi kantajan toimittamat asiakirjat eivät osoita myöskään sitä, että kyseisen valitun yrityksen antama valaehoitoinen vakuutus oli harhaanjohtava. Tältä osin olisi huomautettava, että tarjoajille annettujen ohjeiden 4 kohdassa todettiin, että kaikkien tarjoajien oli allekirjoitettava valaehoitoinen vakuutus, jonka mukaan ne eivät olleet EU:n ulkoisten toimien sopimusmenettelyä koskevan käytännön oppaan 2 artiklan 3.3 kappaleessa tarkoitetussa poissulkemistilanteessa, ja esitettävä todisteet siitä, ettei niihin voitu soveltaa mitään poissulkemisperustetta. Valaehoitosta vakuutusta koskevan lomakkeen I kohdan g alakohdan ii alakohdassa olevasta luettelosta ilmenee kuitenkin, että siinä esitetyt poissulkemisperusteet ovat samat kuin varainhoitoasetuksen 106 artiklan 2 kohdan neljännessä alakohdassa säädetyt perusteet. Tästä syystä kyseistä luetteloa ja tarjoajille annettujen ohjeiden 4 kohta on luettava varainhoitoasetuksen 106 artiklan 2 kohdan neljännen alakohdan perusteella.
- 61 Koska varainhoitoasetuksen 106 artiklan 2 kohdan neljännessä alakohdassa viitataan sen ensimmäiseen alakohtaan, näitä kahta alakohtaa on luettava yhdessä. Kuten edellä 59 kohdassa todettiin, komission ei käsiteltävässä asiassa tarvinnut varainhoitoasetuksen 106 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla saattaa asiaa varainhoitoasetuksen 108 artiklassa tarkoitetun tutkintaelimen käsiteltäväksi. Kantaja ei näin ollen ole osoittanut, että hyväksyessään kyseessä olevan valitun yrityksen allekirjoittaman valaehoitoinen vakuutuksen komissio rikkoi tarjoajille annettujen ohjeiden 4 kohta, luettuna varainhoitoasetuksen 106 artiklan 2 kohdan perusteella.
- 62 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäinen kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

[– –]

– *Kolmas kanneperuste*

- 89 Kantaja väittää, että riidanalaisella päätöksellä komissio ainoastaan ilmoitti sille, ettei se ollut saanut osa-alueella nro 3 parasta hinta-laatusuhdetta, ja välitti sille tarjoajien saamat pisteet taulukon muodossa. Kantajan mukaan riidanalaisessa päätöksessä ei selitetty lainkaan sille annettujen pisteiden laskentajärjestelmää. Näin ollen komissio laiminlöi perusteluvollisuuttaan ja rikkoi varainhoitoasetuksen 113 artiklan 2 kohta ja soveltamisasetuksen 161 artiklan 1 kohta.
- 90 Komissio kiistää nämä väitteet.
- 91 Perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan hallintoelinten on perusteltava päätöksensä. Tämä perusteluvollisuus merkitsee vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sitä, että säädöksen perusteluista on SEUT 296 artiklan toisen kohdan mukaisesti selkeästi ja yksiselitteisesti ilmentävä toimenpiteen tekijän päättely siten, että yhtäältä niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa, ja että toisaalta unionin tuomioistuimet voivat tutkia toimenpiteen laillisuuden (tuomio 25.2.2003, Strabag Benelux v. neuvosto, T-183/00, EU:T:2003:36, 55 kohta; tuomio 24.4.2013, Evropaiki Dynamiki v. komissio, T-32/08, ei julkaistu, EU:T:2013:213, 37 kohta ja tuomio 28.6.2016, AF Steelcase v. EUIPO, T-652/14, ei julkaistu, EU:T:2016:370, 43 kohta).

- 92 Lisäksi perusteluvollisuuden täyttymistä on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimenpide on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimen perustelut SEUT 296 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (tuomio 29.9.2011, *Elf Aquitaine v. komissio*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 150 kohta ja tuomio 11.7.2013, *Ziegler v. komissio*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 116 kohta).
- 93 Unionin toimielinten tekemien julkisia hankintoja koskevien sopimusten osalta varainhoitoasetuksen 113 artiklan 2 kohdassa säädetään, että hankintaviranomaisen on ilmoitettava kaikille hylätyille tarjoajille syyt, joiden vuoksi niiden tarjous on hylätty. Varainhoitoasetuksen 113 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan mukaan hankintaviranomaisen on ilmoitettava valitun tarjouksen ominaisuudet ja siihen liittyvät edut sekä valitun tarjoajan nimi jokaiselle sellaiselle tarjoajalle, joka ei täytä mitään poissulkemisperustetta, täyttää valintaperusteet ja pyytää näitä tietoja kirjallisesti. Soveltamisasetuksen 161 artiklan 2 kohdassa säädetään, että ”hankintaviranomaisen on toimitettava varainhoitoasetuksen 113 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut tiedot mahdollisimman nopeasti ja viimeistään 15 päivän kuluessa asiaa koskevan kirjallisen pyynnön vastaanottamisesta”.
- 94 Varainhoitoasetuksen 113 artiklan 2 ja 3 kohdassa sekä soveltamisasetuksen 161 artiklan 2 kohdassa säädetään siis hylättyjen tarjoajien osalta kaksivaiheisista perusteluista. Hankintaviranomainen ilmoittaa ensin kaikille hylätyille tarjoajille, että niiden tarjous on hylätty, sekä kyseisen hylkäyksen perustelut. Nämä perustelut voidaan esittää tiivistetysti, koska hylätty tarjoaja voi pyytää täsmällisempiä perusteluja. Tämän jälkeen hankintaviranomaisen on ilmoitettava hylätylle tarjoajalle, joka ei täytä mitään poissulkemisperustetta, täyttää valintaperusteet ja pyytää sitä kirjallisesti, valitun tarjouksen ominaisuudet ja siihen liittyvät edut sekä valitun tarjoajan nimi mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa viimeistään 15 päivän kuluessa asiaa koskevan pyynnön vastaanottamisesta (ks. tuomio 26.4.2018, *European Dynamics Luxembourg ja Evropaïki Dynamiki v. komissio*, T-752/15, ei julkaistu, EU:T:2018:233, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 95 Tässä yhteydessä ei voida edellyttää, että komissio toimittaa tarjoajalle, jonka tarjousta ei ole hyväksytty, yhtäältä tarjouksen hylkäämisperusteiden lisäksi pikkutarkan tiivistelmän tavasta, jolla sen tarjouksen jokainen yksityiskohta on otettu huomioon tarjousta arvioitaessa, ja toisaalta valitun tarjouksen ominaisuuksien ja siihen liittyvien etujen tiedoksi antamisen yhteydessä yksityiskohtaisen analyysin, jossa vertaillaan valittua tarjousta ja hylätyn tarjoajan tarjousta (ks. tuomio 4.10.2012, *Evropaïki Dynamiki v. komissio*, C-629/11 P, ei julkaistu, EU:C:2012:617, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Hankintaviranomainen ei ole myöskään velvollinen toimittamaan hylätylle tarjoajalle täydellistä jäljennöstä arviointikertomuksesta (ks. tuomio 4.10.2012, *Evropaïki Dynamiki v. komissio*, C-629/11 P, ei julkaistu, EU:C:2012:617, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 96 Lopuksi on korostettava, että perusteluvollisuuden noudattamista on lähtökohtaisesti arvioitava niiden tietojen mukaan, jotka kantajalla oli tiedossaan kanteen nostamisen hetkellä (ks. vastaavasti tuomio 13.12.2013, *European Dynamics Luxembourg ja Evropaïki Dynamiki v. komissio*, T-165/12, EU:T:2013:646, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 97 Käsiteltävässä asiassa kantajalla oli kanteen nostamishetkellä 5.4.2018 käytettävissään ainoastaan 26.3.2018 päivätty riidanalainen päätös, joka oli hankintaviranomaisen laatima asiakirja ja joka sisälsi tietoja sen tarjouksen hylkäämisestä ja sopimuksen tekemisestä muiden tarjoajien kanssa sekä näiden tarjoajien nimet.
- 98 Pitää kuitenkin paikkansa, että edellä 96 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti sitä, onko komissio noudattanut perusteluvollisuuttaan, on lähtökohtaisesti arvioitava ainoastaan kyseisen päätöksen perusteella.

- 99 Lisäksi pitää paikkansa, että lainsäätäjällä on säätänyt, että tarjouksen hylkäämistä ja sopimuksen tekemistä toisen tarjoajan kanssa koskevan hankintaviranomaisen päätöksen perustelut voidaan esittää kahdessa vaiheessa siten, että ensin esitetään yhteenveto tarjouksen hylkäämisperusteista ja sitten 15 päivän kuluessa hylätyn tarjoajan nimenomaisesta pyynnöstä esitetään kuvaus valitun tarjouksen ominaisuuksista ja siihen liittyvistä eduista sekä valitun tarjoajan nimi (ks. edellä 94 kohta).
- 100 Käsiteltävässä asiassa kantaja pyysi 27.3.2018 päivätyssä kirjeessään komissiota antamaan sille tiedoksi erityisesti kymmenen valitun tarjoajan tarjousten ominaisuudet ja niihin liittyvät edut. Komissio vastasi kantajan pyyntöön tässä oikeusasteessa 13.4.2018 päivätyllä kirjeellä.
- 101 Yhtäältä on kuitenkin tärkeää panna merkille, että kantaja nosti käsiteltävän kanteen 5.4.2018 eli ennen kuin komissiolle 27.3.2018 päivättyyn kirjeeseen vastaamiselle asetettu 15 päivän määräaika oli kulunut.
- 102 Toisaalta kantaja itse toimitti 26.4.2018 tässä menettelyssä kyseisen 13.4.2018 päivätyyn kirjeen unionin yleisen työjärjestyksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla. Samaan aikaan kun kantaja esitti tämän näytön esittämistä koskevan pyynnön, se otti kantaa 13.4.2018 päivättyyn kirjeeseen toimittamalla kanteeseensa täydentävän kirjelmän, jossa se tarkensi tiettyjä kanteessaan esiin otettuja kohtia kyseisen kirjeen perusteella, ja vetosi uuteen perusteeseen unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklan 1 kohdan nojalla. Komissio ei ole kiistänyt tämän täydentävän kirjelmän ja uuden perusteen tutkittavaksi ottamista. Näiden seikkojen katsottiin siksi täyttävän tutkittavaksi ottamisen edellytykset tässä tuomiossa.
- 103 Näissä olosuhteissa tutkittaessa sitä, onko komissio noudattanut perusteluvollisuuttaan, on käytettävä perusteena 26.3.2018 tehtyä riidanalaista päätöstä, sellaisena kuin se on täydennettyä 13.4.2018 päivätyllä kirjeellä.
- 104 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että komissio ilmoitti riidanalaisessa päätöksessä kantajalle, ettei sen osa-aluetta 3 koskevaa tarjousta ollut luokiteltu kymmenen parhaan joukkoon sen hinta-laatusuhteen osalta. Riidanalaiseen päätökseen sisältyi myös vertaileva taulukko, jossa esitettiin kantajan, ensimmäisen hyväksytyt tarjoajan ja viimeisen hyväksytyt tarjoajan pisteet. Kyseisessä taulukossa esitettiin muun muassa otsikkoon ”Global Organisation and Methodology” (Kokonaisorganisaatio ja menetelmät) kuuluneiden kuuden alaosion pisteet, tekninen kokonaispistemäärä, teknisten ja rahoitusta koskevien pisteiden painotus sekä kokonaispistemäärä.
- 105 Tällaisten tietojen perusteella kantaja oli jo voinut todeta, että sen tarjous oli yhdennellätoista sijalla rahoitusta koskevissa pisteissä mutta että tilanne oli toinen teknisissä pisteissä. Kantaja pystyi päättelemään tästä, että se, että sen tarjous oli muiden tarjoajien tekemiä tarjouksia kalliimpi, oli vaikuttanut ratkaisevasti sen tarjouksen hylkäämiseen. Lisäksi kunkin teknisen alaosion pisteiden tiedoksi antamisen perusteella kantaja saattoi, vaikkakin abstraktisti, ymmärtää, mitkä sen tarjouksen tekijät hankintaviranomainen oli arvioinut heikommiksi.
- 106 Lisäksi komissio toimitti 13.4.2018 päivätyssä kirjeessään kantajalle ensinnäkin taulukon, joka sisälsi sen ja kunkin kymmenen valitun tarjoajan kyseisillä kuudella tekniikan alaosiolla saamat pisteet. Tämän taulukon perusteella kantaja saattoi nähdä, että tekniikan tasolla sen tarjous oli luokiteltu yhdenneksitoista ensimmäisessä tärkeimmässä alaosiossa ”Organisaatio ja menetelmät”, jonka painotus oli 35 pistettä 100:sta, ja kahdeksanneksi toisessa toiseksi tärkeimmässä alaosiossa ”Johtoryhmä: ehdotetut profiilit”, jonka painotus oli 25 pistettä 100:sta.
- 107 Toiseksi kyseistä tarjousten teknistä pisteytystä koskevaa taulukkoa täydennettiin huomautuksilla, joissa arviointikomitean kutakin tarjousta koskeva kanta oli esitetty lyhyesti.

108 Erityisesti kantajan tarjouksen osalta arviointikomitea totesi seuraavaa:

”Hyvät yleiset hallintamenetelmät – ryhmän ja yhteenliittymän jäsenillä on asiantuntemusta [puitesopimuksista] – laadunvalvontamenetelmien teoreettinen esittäminen – paikallisten asiantuntijoiden käyttäminen – läsnäolo kaikissa valtioissa ja kaikilla alueilla[, mutta] tiedot eivät riitä takaamaan asiantuntijoiden käytettävyyttä – johtoryhmällä on vähän kyseisen alan asiantuntemusta – yhteenliittymän jäsenten roolia, toisiaan täydentävyyttä ja lisäarvoa ei ole määritelty selkeästi.”

109 Näin ollen arviointilautakunnan kommentista, luettuna yhdessä kantajan ja kunkin valitun tarjoajan jokaisessa teknisessä alaosiassa saamia pisteitä koskevien tietojen kanssa, ilmenevät syyt, miksi komissio ei pitänyt kantajan tarjousta yhtä tyydyttävänä kuin hyväksytyt tarjoukset. Kantaja nimittäin itse toteaa 26.4.2018 päivätyssä täydentävässä kirjelmässään, että huomautukset ”tiedot eivät riitä takaamaan asiantuntijoiden käytettävyyttä” ja ”johtoryhmällä on vähän kyseisen alan asiantuntemusta” ”näyttävät vastaavan” alaosioita ”Organisaatio ja menetelmät” ja ”Johtoryhmä: ehdotetut profiilit”.

110 Tältä osin on todettava, ettei yhdenkään valitun tarjoajan kohdalla ollut esitetty samaa kritiikkiä kuin arviointikomitea esitti kantajan tarjouksen osalta.

111 Kuten kantaja toteaa, arviointikomitean kannan ilmaisevista kommentteista ensinnäkin ilmenee, että arviointikomitea saattoi katsoa, että tietyillä tarjoajilla oli ”riittämättömät tiedot hätätoimista, jos asiantuntijoita ei ole saatavilla” tai ”puutteelliset tiedot yrityksen omasta asiantuntemuksesta”. Nämä arvostelut eivät kuitenkaan liity varsinaisesti asiantuntijoiden käytettävyyttä koskevien tietojen riittämättömyyteen. Toiseksi kantajan tarjoukseen kohdistuvasta arvostelusta ”johtoryhmällä on vähän kyseisen alan asiantuntemusta” kantaja itse toteaa kanteessaan, että ”tässä johtoryhmän asiantuntemukseen liittyvässä kohdassa ei ole esitetty muita tarjoajia koskevia huomautuksia”.

112 Toisin kuin kantaja ehdottaa, 13.4.2018 päivätyyn kirjeeseen sisältyneitä perusteluja ei näin ollen voida pitää epäjohdonmukaisina sen perusteella, että myös muiden tarjoajien tekemien tarjousten kielteisiä kohtia kommentoitiin.

113 Riidanalaisen päätöksen ja 13.4.2018 päivätyyn kirjeen perusteella kantaja siis saattoi ymmärtää perusteet tarjousten luokittelulle teknisellä tasolla. Kuten edellä 95 kohdassa todettiin, tässä yhteydessä ei voida edellyttää, että hankintaviranomainen toimittaa tarjoajalle, jonka tarjousta ei ole hyväksytty, yhtäältä tarjouksen hylkäämisperusteiden lisäksi pikkutarkan tiivistelmän tavasta, jolla sen tarjouksen jokainen yksityiskohta on otettu huomioon tarjousta arvioitaessa, ja toisaalta valitun tarjouksen ominaisuuksien ja siihen liittyvien etujen tiedoksi antamisen yhteydessä yksityiskohtaisen analyysin, jossa vertaillaan valittua tarjousta ja hylätyn tarjoajan tarjousta.

114 Tarjousten taloudellisesta arvioinnista on todettava, että 13.4.2018 päivätyyn kirjeeseen sisältyi taulukko, josta ilmenivät kantajan ja kunkin kymmenen valitun tarjoajan taloudelliset kokonaispisteet, tekniset kokonaispisteet ja lopulliset pisteet. Kyseisen taulukon mukaan tarjouksen taloudellisessa arvioinnissa ensimmäisellä sijalla ollut valittu tarjoaja ei saanut yhteensä 100 vaan 99,36 pistettä.

115 Kuten komissio korosti vastineessaan, taloudellinen kokonaispistemäärä laskettiin tarjouksen tekijöille annettujen ohjeiden 15.3 kohdan mukaisesti laskemalla yhteen kuhunkin edellä 6 kohdassa mainittuihin asiantuntijaryhmiin liittyvät neljä painotettua pistemäärää. Nämä neljä painotettua pistemäärää vahvistettiin jakamalla alhaisemmat hinnat tarkasteltavan tarjouksen hintojen perusteella ja kertomalla suhde luvulla 100. Tätä kaavaa soveltamalla tarjoaja, joka jätti edullisimman kokonaistarjouksen, mutta ei edullisinta tarjousta kaikissa asiantuntijaryhmissä, ei täten voinut saada yhteensä 100 pistettä 100:sta.

- 116 Kantaja saattoi näin ollen olettaa, että tilanne oli tämä käsiteltävässä asiassa, jossa – kuten komissio totesi – taloudellisissa pisteissä ensimmäisen sijan saanut valittu tarjoaja ehdotti edullisimpia hintoja asiantuntijaryhmissä I ja III sekä hallintoavustajien ryhmässä mutta toiseksi edullisimpia hintoja asiantuntijaryhmässä II. Koska kyseisen valitun tarjoajan tarjous ei ollut edullisin kaikissa näissä neljässä ryhmässä, sen taloudelliset kokonaispisteet eivät siis voineet olla 100 pistettä 100:sta.
- 117 Koska mikään kantajan kolmannen kanneperusteensa tueksi esittämistä väitteistä ei ole perusteltu, kyseinen kanneperuste on hylättävä.

[– –]

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Transtec velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut väli-toimimenettelyyn liittyvät kulut mukaan lukien.

Gervasoni

Madise

da Silva Passos

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä toukokuuta 2019.

Allekirjoitukset